

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Małarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej

w sprawie **A. P. i X. Y.**

oskarżonych z art. 107 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 22 stycznia 2019 r.,

kasacji, wniesionych przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonych

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt VI Kz [...],

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w K.

z dnia 13 stycznia 2017 r., sygn. akt V K [...],

I. oddala kasację;

II. obciąża Skarb Państwa wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji.

UZASADNIENIE

Po skierowaniu sprawy na posiedzenie w trybie art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. Sąd Rejonowy w K., postanowieniem z 13 stycznia 2017 r., na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., umorzył postępowanie przeciwko A. P. i X. Y. w sprawie o przestępstwa skarbowe z art. 107

§ 1 k.k.s. polegające na urządzeniu 3 i 4 listopada 2014 r. gier hazardowych na automatach wbrew przepisom art. 14 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 23a ust. 1 ustawy z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (dalej: u.g.h.), ponieważ zachowania te nie zawierały znamion czynu zabronionego. Sąd Okręgowy w K., po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2017 r. zażalenia prokuratora, utrzymał w mocy pierwszoinstancyjne postanowienie.

Kasację od prawomocnego postanowienia Sądu odwoławczego złożył w trybie art. 521 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. na niekorzyść oskarżonych Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 ust. 1 u.g.h., przez zaakceptowanie nieprawidłowej wykładni tych przepisów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, wniósł o uchylenie postanowień Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jakkolwiek Sąd odwoławczy zaniechał rozważań w przedmiocie wystąpienia kontratypu błędu wyłączającego winę (napisał wręcz, że nie ocenia, czy w sprawie zachodziły po stronie oskarżonych okoliczności z art. 10 k.k.s.), aprobując tym samym niesłusznie stanowisko Sądu *a quo*, że skazaniu A. P. i X. Y. stała na przeszkodzie negatywna przesłanka o charakterze materialnym w postaci braku w ich zachowaniach znamion czynu zabronionego, to jednak z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia jasno wynikało, że ustalenie o niepopelnieniu przez oskarżonych przestępstw skarbowych było skutkiem ich usprawiedliwionej nieświadomości karalności tych czynów (art. 10 § 4 k.k.s.). Trudno wszak inaczej odczytać zamieszczone w motywacyjnej części kwestionowanego postanowienia stwierdzenie – pozostając w zgodzie z regułą interpretacyjną określoną w art. 118 § 1 k.p.k. – że w dacie czynów (początek listopada 2014 r.) nie można było wymagać od osób urządzających gry hazardowe, a więc i od oskarżonych, wiedzy, że art. 6 ust. 1 u.g.h. mógł i powinien być stosowany w kraju i że jego naruszenie pociągało za sobą represję karną. Innymi słowy, to mylny obraz prawnego wartościowania przez oskarżonych zachowań, będący niczym innym jak tylko elementem ustaleń

faktycznych, legł u podstaw decyzji o wyłączeniu w stosunku do nich odpowiedzialności karnej skarbowej. Ze względu na występujące w praktyce sądowej poważne rozbieżności interpretacyjne, które manifestowały się różnymi odpowiedziami na pytanie, czy art. 6 ust 1 u.g.h. w dacie czynów był traktowany jako przepis techniczny podlegający obowiązkowi notyfikacji Komisji Europejskiej, należało przyjąć, że Sąd *ad quem* uważał ową nieświadomość karalności za usprawiedliwioną. Siłą rzeczy był zdania, że zarzucalność (a w konsekwencji wina) powinna zostać *in concreto* wyłączona. Sumując: to nie wadliwa wykładnia przepisów prawa materialnego (podkreślić trzeba, że Sądy obu instancji nie miały wątpliwości, iż art. 6 ust. 1 u.g.h. nie był przepisem technicznym w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 czerwca 1998 r. wymagającym dla swej skuteczności notyfikacji), ale określone ustalenie faktyczne w zakresie stanu świadomości oskarżonych w czasie czynów sprawiły, że doszło do umorzenia postępowania. Tylko na marginesie warto zaznaczyć, że obie negatywne przesłanki – tzn. brak znamion czynu zabronionego i kontratyp błędu – ujęte zostały w tym samym przepisie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

W tej sytuacji, gdy rozpoznanie każdej kasacji – zarówno wniesionej przez strony, jak i podmioty szczególne wymienione w art. 521 § 1 k.p.k. – może nastąpić co do zasady tylko w granicach podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.), a sformułowany w kasacji Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego zarzut obrazy prawa materialnego, to jest art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 ust. 1 u.g.h., przez jego błędną wykładnię okazał się ewidentnie chybiony (zapatrywania prawne skarżącego i Sądów obu instancji co do tego, że art. 6 ust. 1 u.g.h. mógł i może nadal stanowić uzupełnienie normy blankietowej zawartej w art. 107 § 1 k.k.s., były wszak zbieżne), to Sądowi Najwyższemu nie pozostawało nic innego, jak tylko kasację oddalić (art. 537 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.).

Na koniec celowe stało się wyrażenie zauważenia, że nawet gdyby autor kasacji podjął próbę podważenia ustalenia w zakresie strony podmiotowej, które jest przecież ustaleniem faktycznym, mogłoby to również zakończyć się fiaskiem z uwagi na ustawowy zakaz podnoszenia w postępowaniu kasacyjnym zarzutu z art. 438 pkt 3 k.p.k. (art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.), chyba że

skarżącemu udałooby się wykazać, że przy dokonywaniu takiego ustalenia faktycznego rażąco naruszono konkretne reguły procedowania.

Wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji obciążono Skarb Państwa po myśli art. 638 k.p.k.